

Е. Међедовић

Доц. др Енвер Међедовић
Учитељски факултет, Лепосавић, Београд

АНГАЖОВАЊЕ БУДУЋИХ СТУДЕНАТА УЧИТЕЉСКОГ ФАКУЛТЕТА У СПОРТСКОРЕКРЕАТИВНИМ АКТИВНОСТИМА

***Апстракт:** Овим истраживањем су обухваћени кандидати на пријемном испиту Учитељског Факултета из Београда, наставног одељења у Новом Пазару који чине узорак од 80 испитаника. Истраживање је обављено школске 2005/06 године. Кроз ово интердисциплинарно истраживање кандидати за упис одговорили су на неколико питања која се тичу придавања важности неким сегментима образовања, физичке културе, социолошког и економског аспекта који делују на правилан развој личности. Подаци су прикупљени анкетањем помоћу упитника који се састојао од 15 питања, а на крају у посебно понуђен простор кандидати су дали своје сугестије у вези учитељског Факултета (због чега су се определили за овај факултет, државни или приватни, питања везана за унапређење спорта и физичке културе).*

***Кључне речи:** образовање, породица, запошљеност, слободно време, физичко васпитање, пливање, спорт, слободне активности, наставни предмети*

УВОД

Учитељство у Новом Пазару је присутно већ 60 година. Континуитет традиције је прекинут оснивањем педагошких академија. Тада губи традицију учитељства, а 1998. године Учитељски факултет из Београда отвара своје наставно одељење у Новом Пазару. Отварањем одељења наставу поред наставника са матичног факултета изводе наставници и сарадници из Новог Пазара који заједно сагледавају потребе за унапређивањем наставе, учествују у реформи образовања уважавајући све специфичности средине. Тако се намеће и потреба за истраживањем, упоређују се резултати добијени на простору одељења као и на осталим факултетима заједнице учитељских факултета на простору Републике.

Сагледавајући значај учитељског позива кроз историју може се констатовати да су се догађале значајне промене везане за процес образовања и васпитања које су условљене друштвено - економским променама. Наставни програми појединих предмета у сталној су трансформацији, унапређују се у правцу шире афирмације и интеграције у савремене програмске садржаје. Упоредо са осталим наставним предметима физичко васпитање као наставно подручје у процесу васпитно-образовног рада се посебно унапређује. Разлоге за његово унапређење видимо кроз праћење савремених токова живота који постичу многе истраживаче да траже најбоља могућа решења за ефикаснији наступ и проширење нивоа физичке културе студената као и повећање степена интересовања за активно бављење спортом за све време студирања. Вредност приступа познавања овог предмета указује на реформисање наставних садржаја овог предмета на учитељским факултетима који по новом студијском програму овом наставном предмету, а по угледу на савремене факултете из ове породице, посвећује посебну пажњу. Све више се истичу вредносне компоненте ове наставе као што су здравствена, педагошка, рекреативна, културна и васпитна. Посебно се наглашава присуство друштвено-економског фактора, улоге родитеља, школе, организације физичке културе, потребе за одмором и разонодом. Кроз овај рад који је обухватио кандидате на пријемном испиту учитељског факултета у Београду наставно одељење у Новом Пазару сагледане су и неке социолошке карактеристике ученика кандидата на пријемном испиту који су део овог рада.

ЦИЉ ИСТРАЖИВАЊА

Циљ овог истраживања је сагледавање односа студената према настави из области физичке културе и слободне активности на подручју физичког васпитања, да се сагледа социолошки аспект породице. Посебност овог истраживања је сагледавање образовања из простора физичке културе, слободне активности на подручју физичког васпитања, нека искуства о месту и улози активности школских организација за физичку културу, физичке активности родитеља, утицај активности на побољшање моторичких способности, предлог организације и афирмације ваннаставних активности на учитељским факултетима као и идејном усмеравању младих повезивањем васпитно - образовних институција са друштвеним организацијама за физичку културу и широм друштвеном заједницом.

МЕТОД ИСТРАЖИВАЊА

Методе истраживања примењене у овом раду су експериментална, и дескриптивна метода истраживања. Резултати су добијени систематском обрадом одговора на упитник који је креиран посебно за ово истраживање. Узорак од 80 испитаника чине 5 мушкараца и 75 жена.

Подаци добијени путем упитника анализирани су према постављеним задацима истраживања. Од основних података о испитаницима одговор везан за место одакле долазе кандидати за пријемни испит приказан је табеларно: (видети табелу број 1).

Табела 1. : Распоред испитаника с обзиром на општину

Општина	Бр	%	Општина	Бр	%
Нови Пазар	35	44	Тутин	6	7,5
Сјеница	8	10	Б. Поље	3	4
Рожаје	7	9	Краљево	2	2,5
Рашка	5	6	Крушевац	1	1
Беране	4	5	Београд	3	4
Пријепоље	2	2,5	Н. Варош	1	1
Плав	2	2,5	Аранђеловац	1	1

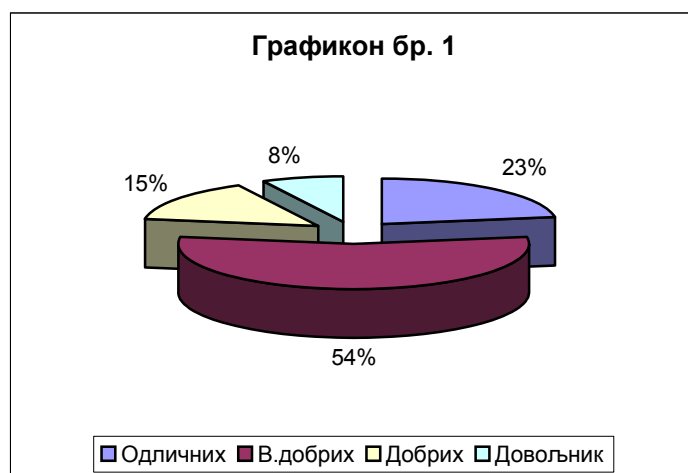
Питања и одговори везани за социолошке аспекте овог истраживања могу се сагледати кроз прикупљена мишљења, ставове и предлоге кандидата на пријемном испиту, а који се могу сврстати као основни подаци о испитаницима, везано за родно порекло, место живљења и школовања, као и социјално –економски статус, те структура школске спреме, затим вредносни систем оцењивања.

Табела 2. : Подаци о завршеној средњој школи и успеху из средње школе.

Школа	Број	%	Одличних	В.добрих	Добрих	Довољних
Гимназија	37	46,25	18	44	12	6
Економска	11	13,75	%	%	%	%
Техничка	18	22,50	22,5	55	15	7,5
Медицин.	14	17,50				
Укупно	80	100				

Популација и узорак популације чине кандидати на пријемном испиту учитељског факултета који су завршили средње школе: гимназију, техничку, медицинску и економску школу. Највећи број кандидата долази

из гимназије, на другом месту техничка школа, на трећем медицинска и на четвртом економска школа.

На графикону је приказан успех на квалификационом испиту за упис на учитељском факултету Београд – наставно одељење Нови Пазар. Као што се види највише је врло добрих ученика (44 или 55%), одличних је 18 (22,5%), добрих је 12 (15%) и довољних је 6 (7,5%).

Табела 3. : Питања стручне спреме родитеља

Родитељ	Висока	%	Виша	%	Средња	%	Основна	%
Отац	8	10	7	9	43	54	22	28
Мајка	5	5	8	10	39	49	28	35
Укупно	13		15		82		50	

Стручна квалификација родитеља студената указује да код основног образовања имамо 50 родитеља, а од тог броја са нижом основном школом је 26 родитеља који табеларно нису приказани. Од броја 26, 15 је жена и 11 је мушких.

Табела 4.: Запошљености родитеља у приватном или друштвеном сектору

Родитељ	Државни сектор	Приватни сектор	Незапо-шљени
Отац	24	32	24
Мајка	18	17	45
Укупно	42	49	69

Е. Међедовић

Добијени подаци указују да је највећи број родитеља незапошљен, алли се претпоставља да је већи број незапослених укључен у неки сопствени бизнис.

На питање везано за број чланова породице, као и услови становања добијени су следећи резултати приказани у табели број 5.

Табела 5.: Број чланова породице

Породица од три члана	Породица од четири члана	Породица од пет и више чланова
12	34	34

На питање становања добијени су следећи резултати:

Станује у кући до 80 м²: 63

Станује у стану до 47 м²: 17

Подаци о структури породице: поседује стан, кућу или има статус подстанара је следећи: Од броја оних који живе у кући до 80м² петнаест су подстанари, а од оних који живе стану пет су подстанари. Што даје укупно 20 подстанара.

На питање које се односило на место на коме испитаници проводе одмор добили смо одговоре приказане у табели број 6.

Табела 6. : Где идете за време школског распуста

Море	Језеро	Планина	Нигде
28	6	9	37

Одговори везани за оцену из наставног предмета физичко васпитање у средњој школи приказани су у табели број 7.

Табела бр 7. :Оцене из физичког васпитања од I до IV разреда

Разред	Одличан	В. добар	Добар	Довољан	Свега
I	36	26	12	4	80
II	34	26	9	11	80
III	28	24	18	10	80
IV	43	26	11	0	80
Свега	141	104	50	25	320

Резултати који се односе на успех у средњој школи, везан за наставне садржаје физичког васпитања није предмет овог истраживања тако да се нјиме нећемо бавити.

Одговори на питање знате ли да пливате дати су у следећој табели број 8.

Табела бр. 8.: Знате ли да пливате

Знам	Не знам	Полупливач сам
12	53	12

Одговори кандидата везани за пливање, указују на алармантну ситуацију, тј. на информацију свим онима који су одговорни за развој спорта и физичке културе (Министарство просвете и спорта, Републички спортски савез и све асоцијације које су задужене за спорт). Посебност ових резултата обавезује Учитељски факултет, да у оквиру изборних предмета посебно уврсти пливање, како би будући учитељи били оспособљени за ову област која има највећи утицај на развој организма. Одговори на питање које спортске активности упражњавате су у табели број 9.:

Табела бр 9.: које спортске активности упражњавате

Спортови	Број	Спортови	Број
Оdboјка	15	Стони тенис	3
Кошарка	13	Шах	2
Рукомет	8	Скијање	4
Борилачки спортови	2	Пливање	5
Гимнастика	2	Атлетика	3
Фудбал	4		

Организација слободних активности, присутна је као савремена иницијатива и захтева посебну пажњу у организацији. Стварањем услова кроз физичко васпитање, посебно се унапређује овај вид активности у слободном времену. Присутна је чињеница, да се већи број испитаника, њих 63 изјаснио, да упражњава спортске активности приказане у табели број 9.

Забрињавајуће је што 17 испитаника остаје неизјашњено, када се тиче ангажованости у спортским активностима, што обавезује организаторе, да буду креативнији у слободном избору садржаја, који више пружа од обавезне наставе. Слободе активности везане за физичко васпитање, су активности које окупљају највећи број заинтересованих за ово подручје, зато је потребно подићи интерес овог рада кроз све

Е. Међедовић

друштвене одранизације (Савет пионира, омладине, организација за физичку културу), обезбедити друштвени кадар, организовати прераспodelу радне недеље за наставнике физичког васпитања, као и организовати рад школских друштава за физичко васпитање у које поред наставника треба укључивати родитеље и представнике спортских асоцијација.

Одговори добијени на питање о ангажовању у спортским клубовима су дати у табели број 10.

Табела бр. 10.: Ангажовање у спортским клубовима

Клуб	Број	Клуб	Број
Одбојка	4	Стони тенис	2
Кошарка	3	Шах	2
Карате	2	Атлетика	1
Ајкидо	2	фудбал	1
Свега	11		6

Истраживање које се односи на ангажовање у спортским клубовима, приказано је кроз табелу број 10, указује на мали број кандидата који су активни чланови спортских клубова. Важност постојања и ангажовања чланства у клубовима су велики мотив који знантно подстиче на вежбање и усавршавање. Кроз групни рад и такмичења, која се организују у клубу, изражавају се вредни резултати који су рангирани кроз такмичарске лиге. Обавеза педагога физичке културе, је да усмере на оне који показују резултате и да им предложи клубове кроз које ће се они афирмисати. Релативно, велики број неукључених у друштвене организације за физичку културу и спортске клубове, указује на потребе проучавања ове проблематике, која мора наћи своје место и омогућити и свима онима, да се определе и својим избором задовољи потребе и упознају законитости физичке културе, која се посебно заснива на вежбању у спортским клубовима.

Питање број 11 „Желим да се као студент укључим у рад слободних активности ...“ одговори истраживања дати су у табели број 11.

Табела 11.

Спортска грана	Број	Спортска грана	Број
Кошарка	15	Шах	4
Одбојка	17	Пливање	3
Борења	14	Ритмика	16
Стони тенис	8	Атлетика	3
Свега	54		26

Одговори на питање број 11, желим да се као студент укључим у рад слободних активности приказане кроз табелу број 13., где су испитане жеље кандидата. Мотивације и интереси за поједине слободне активности изражене су по спортским гранама. Посебно је интересовање за одбојку, кошарку, борилачке спортове (џудо, карате, ајкидо), ритмику која се базира на плесовима и фолклору, стоном тенису, шаху и пливању. Посебност овог истраживања, сагледана је кроз жељу где је наглашена вредност активности уз музику, која доприноси специфичном обликовању тела. Добијени резултати указују, на запажен број неизјашњених када се тиче укључивања и мотивисаности у слободне активности. Дефицитарност стручног женског кадра на простору ове регије може се сматрати као важан фактор демотивисаности физичког васпитања.

У оквиру овог питања, намеће се обавеза ангажовања студентске омладине на формирању студентског спортског савеза у чијем би саставу били сви жељени спортови. Бављењем спортом у ваннаставној активности треба укључити све студенте са свих година студија уз могућност слободног избора активности. Посебност овог истраживања сагледава се на препорукама сарадње и такмичења на нивоу заједнице учитељских факултете, тј. организовање учитељијаде - „Олимпијаде учитеља“, где би дошло до изражаја унапређивање слободних активности у оквиру физичког васпитања.

На питање о оном што смо вежбали на часовима физичког васпитања у средњој школи оцењујем следећим оценама, добијени су одговори представљени у табели 12.

Табела бр.12 Оцена часова физичке културе у средњој школи

Одличан	В.добар	Добар	Довољан	Укупно
39	27	12	2	80

На питање број 13 „Настава физичког васпитања помже у учењу“, Добили смо следеће одговоре приказане у табели број 13.:

Табела 13

Потпуно се слажем	31
Слажем се	22
Не могу да се одлучим	17
Не слажем се	7
Уопште се не слажем	3

Е. Међедовић

Значајна већина анкетираних определила да физичко васпитање, као наставни предмет помаже у учењу, да спортске активности не ометају у учењу, већ да их стимулишу на активније учење. Одговор, слажем се, приближава се првом изјашњавању. Значајни број испитаних није могао да се одлучи из више разлога, а одговори се сврставају у категорију не едукованости, опште физичком васпитању. А број који се не може занемарити, сматра да спортске активности ометају учење.

На питање број 14. „Ако би ви оцењивали наставне предмете по значају којеу би оцену дали сваком од наведених предмета ако су оцене у распону од 5 до 10“? , одовори на ово питање дати су у табели број 14.

Табела бр. 14.

Наст. предм.	Оцене						Средња оцена	Ранг
	5	6	7	8	9	10		
Матерњи језик	3	14	23	28	8	4	7,45	6
Математика	8	19	21	19	7	6	7,20	8
Информатика	2	13	15	18	17	15	8	2
Биологија	4	13	22	27	11	3	7,46	5
Физичко	0	3	19	21	16	19	8,39	1
Историја	5	14	22	26	11	2	7,17	9
Музичко	5	14	22	27	9	3	7,37	7
Ликовно	2	13	22	20	11	12	7,76	4
Географија	9	19	22	15	10	5	7,16	10-11
Страни језик	1	12	19	18	15	15	7,98	3
Хемија	8	20	23	14	11	4	7,15	11
Физика	7	21	22	15	12	3	7,16	10-11

Код питања број 14, имали смо намеру, да сагледамо којим оценама би вредновали наставне предмете који су присутни у нашим школама, колико реформе образовања утичу на промене и растеређивање, као и сопствена мишљења о наставним предметима, који су преко оцена и средње вредности рангирани. Резултати су приказани кроз табелу број 14.

На питање број 15 „Да ли се отац и мајка баве спортом или неким другим облицима физичке активности“ добио смо следеће одговоре:

Табела 15

	Отац	Мајка
Активно се бави	6	2
Рекреативно учествује	14	12
Повремено се бави	24	19
Нису се бавили	36	37

Питање, да ли се отац и мајка баве спортом, или неким другим обликом физичке активности? Подаци из анкетних листића, показали су резултати који су дати на табели број 15. Бројна истраживања посвећена овој пробле-матизи указују на отуђење човека у организованом активном одмору, после престанка школовања, губитком наставног предмета физичког васпитања. Зато се посебно наглашава стварање услова за спортску рекреацију, која је промотор унапређивања здравља. Стварањем савеза за рекреацију и његовим програмским садржајима, који се проводе у слободном времену учинићемо допринос у правцу очувања биолошко-здравствене и социо-психолошке равнотеже људи.

Истраживање је показало, да оба родитеља (отац и мајка), се повремено баве спортским активностима, док је и примећен број оних који се баве спортом рекреативно. Интересовање сваког појединца за његово лично ангажовање у спортским активностима постаје индивидуална ствар, а врло често и породична (вежбање са члановима породице или са пријатељима). Посебно су интересантни садржајима којима се значајно утиче на унапређивање аеробних способности (ходање, трчање, вожња бициклом, пливање, смучање и др). Врло је важно да се за ове категорије учесника у активностима предложе програми за одржавање кондиције. (Програм за довођење у кондицију ходањем, трчањем, пливањем, вожња бициклом, кошарка, фудбал, забавне игре итд.), како за мушкарце тако и жене.

ЗАКЉУЧЦИ

На основу анализе добијених података из отвореног упитника кандидата на пријемном испиту Учитељског факултета из Београда, Наставног одељења у Новом Пазару, следе закључци:

Сагледана је структура родног порекла, место живљења, школовање, социјално-економски статус, структура школске спреме вредносни систем оцењивања кандидата, стручна спрема родитеља студената, запошљеност

подаци о структури породице, као и начин коришћења слободног времена. Резултати првог дела истраживања приказани су табеларно.

Други део истраживања указује на значај ваннаставних активности у образовно-васпитном раду формирању навика за перманентно укључивање у све активности које промовишу здравље и начин живота. Важност ангажовања у спортске клубове, недовољна едукација женског кадра у спортском тренингу, недовољна повезаност са организацијама за физичку културу. Посебност овог рада, сагледана је у важности пливања, као и предлогу да ова настава буде посебно присутна у програмима. Покренута је иницијатива за оснивање Спортског студентског савеза, као и организацији сусрета учитељских факултета.

ЛИТРАТУРА

1. Финдак, В. Стела: „Изваннаставне и изваншколске активности у телесној и здравственој култури“ – Школска књига Загреб, 1985. г.
2. Николић, В.: „Рекреацијом до здравља“, Савез – Спорт за све, Никшић, 2004. г.
3. Берковић, Л. Крсмановић. Б.: „Методика физичког васпитања“ – Факултет за физичку културу, Нови Сад, 1999. г.
4. Вишњић, Д. И сарадници: „Методика физичког васпитања“ – Факултет за физичко васпитање и спорт – Београд, 2004. г.
5. Качапор, С.: „Увод у школску педагогију“ – Завод за уџбенике и наставна средства – Београд, 1999. г.
6. Мартиновић, Д.: „Постигнућа у настави физичког васпитања“ – Интерпринт, Београд, 2004. г.
7. Берковић, Л.: „Теоретске основе физичке културе“ – Факултет физичке културе, Нови Сад, 1988. г.
8. Бјелица, Д.: „Систематизација спортских дисциплина и спортски тренинг“ – Црногорска спортска Академија, Подгорица, 2005. г.
9. Министарство просвете и спорта: „Квалитетно образовање за све – пут ка реализацији друштва“, Београд 2005. г.
10. Матић, М.: „Час телесног вежбања“, Београд, 1988, НИП „Партизан“
11. Милановић, Љ. Стаматовић, Д.: „Методика физичког васпитања“ – Учитељски факултет, Ужице, 2005. г.
12. Мартиновић, Д. и Вишњић Д.: „Методика физичког васпитања“, Београд, 2005. г.
13. Међедовић, Е.: „Методика физичког васпитања“ – Учитељски факултет Лепосавић, 2005. г.

Enver Mededović, PhD

Faculty of Teacher Training, Leposavić, Beograd

SUMMARY

By this research have been included all candidates at the Entrance examination of the Teachers' University from Belgrade, who made the sample of the 80 examined. This research was done in the school year 2005/06. Through this interdisciplinary research, candidates for the entrance have answered on several questions concerning of giving the importance in some segments of education, physical culture, sociological and economy aspect, which influence on proper development of a personality. Data have been collected with a survey and with a help of a questionnaire, consisting of 15 questions; and in the end in a specially offered space, candidates have given their suggestions concerning the Teachers' University (why they have chosen this University, public or private, questions connected with improvement of sport and physical culture).